AJUTISTE MEETMETE KOHALDAMISE ÜLE OTSUSTAVA KOHTUNIKU MÄÄRUS

28. september 2007 *

Kohtuasjas T-257/07 R,

Prantsuse Vabariik, esindajad: advokaadid E. Belliard, G. de Bergues, R. Loosli ja A. During,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: advokaat M. Nolin,

kostja,

mille ese on taotlus peatada komisjoni 26. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 727/2007, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) I, III, VII ja X lisa (ELT L 165,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

lk 8), lisa punkti 3 kohaldamine osas, millega lisatakse 22. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 999/2001 (EÜT L 147, lk 1; ELT eriväljaanne 3/32, lk 289) VII lisa A peatükki punkti 2.3 alapunkti b alapunkt iii, punkti 2.3 alapunkt d ja punkt 4,

AJUTISTE MEETMETE KOHALDAMISE ÜLE OTSUSTAV KOHTUNIK,

kes asendab Esimese Astme Kohtu presidenti vastavalt kodukorra artiklile 106 ja Esimese Astme Kohtu täiskogu 5. juuli 2006. aasta, 6. juuni 2007. aasta ja 19. septembri 2007. aasta otsustele,

on andnud järgmise

määruse

Õiguslik raamistik

1 Parlament ja nõukogu võtsid 22. mail 2001 vastu määruse (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, lk 1; ELT eriväljaanne 3/32, lk 289).

2 Määruse nr 999/2001 artikkel 23 näeb ette, et pärast asjakohase teaduskomiteega konsulteerimist rahvatervist mõjutada võivates küsimustes muudetakse või täiendatakse määruse lisasid, milles kirjeldatakse üksikasjalikult transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate (edaspidi „TSE") tõrje meetmeid.

3 Komisjon võttis 12. veebruaril 2003 vastu määruse (EÜ) nr 260/2003, millega muudetakse määrust nr 999/2001 lammaste ja kitsede transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate likvideerimise ning eluslammaste ja -kitsedega ja veiste embrüotega kauplemise eeskirjade osas (ELT L 37, lk 7; ELT eriväljaanne 3/38, lk 201). Määrus nr 260/2003 nägi juhtiva teaduskomitee soovitusel ette tervisekaitsemeetmed TSE-sse nakatunud lamba- ja kitsekarjade kohta ja konkreetsemalt kõikide loomade tapmise peale geneetiliselt resistentsete loomade.

4 Komisjon võttis 12. jaanuaril 2005 vastu määruse (EÜ) nr 36/2005, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 999/2001 III ja X lisa veiste, lammaste ja kitsede transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate epidemioloogilise seire osas (ELT L 10, lk 9). Määrusega nr 36/2005 kehtestas komisjon kohustuse kohaldada iga tuvastatud TSE juhtumi korral pärast esmast kiirtesti lamba- või kitsekarjas erisustesti, et määrata kindlaks, kas loom on nakatunud skreipi või veiste spongioossesse entsefalopaatiasse (edaspidi „BSE").

5 26. juunil 2007 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 727/2007, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 999/2001 I, III, VII ja X lisa (ELT L 165, lk 8).

6 Määruse nr 727/2007 lisa punkt 3 on sõnastatud nii:

„VII lisa asendatakse järgmisega:

„*VII LISA*

[TSE] LIKVIDEERIMINE

A PEATÜKK

TSE esinemise kinnitamisele järgnevad meetmed

1. Artikli 13 lõike 1 punktis b osutatud uurimise käigus tuleb kindlaks määrata:

[…]

b) lammaste ja kitsede puhul:

— nakkuskinnitusega ettevõtte kõik mäletsejalised, välja arvatud lambad ja kitsed;

— võimaluse korral vanemad, ja emaste loomade puhul kõik embrüod, munarakud ja viimased järglased nakkuskinnitusega emaslooma puhul;

— lisaks teises taandes nimetatud loomadele kõik muud lambad ja kitsed nakkuskinnitusega põllumajandusettevõttes;

— haiguse võimalik päritolu ja muud põllumajandusettevõtted, kus on loomi, embrüoid või munarakke, mis võivad olla TSE tekitajate poolt nakatatud või mis on puutunud kokku sama sööda või nakkusallikaga;

— võimaliku nakatunud sööda või muu materjali liikumine või muud levimisviisid, mis võivad olla TSE tekitajat kõnealusesse ettevõttesse või sellest välja viinud.

2. Artikli 13 lõike 1 punktis c sätestatud meetmed hõlmavad vähemalt:

[…]

2.2. Kui liikmesriigi põllumajandusettevõtte lamba või kitse puhul on tekkinud TSE esinemise kahtlus, siis rakendatakse kõigi teiste selle põllumajandusettevõtte lammaste ja kitsede suhtes ametlikku liikumispiirangut, kuni selguvad uurimise tulemused. Kui on tõendusi, et põllumajandusettevõte, kus loom viibis, kui TSE esinemise kahtlus tekkis, ei ole tõenäoliselt ettevõte, kus loom TSEga kokku võis puutuda, võib pädev asutus otsustada, et muude põllumajandusettevõtete või ainult nakkuse tekitajatega kokku puutunud ettevõtte loomade suhtes rakendatakse ametlikku kontrolli, sõltuvalt olemasolevast epidemioloogilisest infost.

2.3. TSE esinemise kinnitamise puhul lambal või kitsel:

a) kui pärast X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis c sätestatud korra kohaselt teostatud laboritevahelise võrdluse tulemuste laekumist ei saa BSEd välistada, kõigi punkti 1 alapunkti b teises kuni viiendas taandes osutatud uurimise käigus tuvastatud loomade, embrüote ja munarakkude hävitamine;

b) kui BSE esinemine välistatakse X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis c sätestatud korra kohaselt, siis vastavalt pädeva asutuse otsusele:

kas:

i) punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks määratud loomade tapmine ja täielik hävitamine ning embrüote ja munarakkude hävitamine. Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 3 sätestatud tingimusi;

või:

ii) punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus kindlaks määratud loomade tapmine ja täielik hävitamine ning embrüote ja munarakkude hävitamine, välja arvatud:

— ARR/ARR-genotüübi tõujäärad;

— vähemalt ühe ARR-alleeliga ja ilma VRQ-alleelita aretused, ja kui sellised uted on uurimise ajal tiined, sündivad talled, kui nende genotüüp vastab selle lõike nõuetele;

— ainult tapaks mõeldud vähemalt ühe ARR-alleeliga lambad;

— kui pädev asutus nii otsustab, alla kolme kuu vanused ainult tapaks ette nähtud lambad ja kitsed.

Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 3 sätestatud tingimusi;

või

iii) liikmesriik võib otsustada punkti 1 alapunkti b teises ja kolmandas taandes osutatud uurimise käigus tuvastatud loomi mitte tappa ega hävitada, kui neid on raske asendada teadaoleva genotüübiga lammastega või kui ARR-alleeli esinemissagedus tõu piires või põllumajandusettevõttes on väike või kui seda peetakse vajalikuks inbriidingu vältimiseks või lähtudes kõigi epidemioloogiliste tegurite läbimõeldud arvessevõtmisest. Põllumajandusettevõtte suhtes kohaldatakse punktis 4 sätestatud tingimusi;

c) erandina punktis b sätestatud meetmetest ja üksnes juhul, kui põllumajandusettevõttes kinnitatud TSE juhtumi näol on tegu ebatüüpilise skreipijuhtumiga, võib liikmesriik otsustada kohaldada punktis 5 sätestatud meetmeid;

d) liikmesriigid võivad otsustada:

i) asendada punkti b alapunktis i osutatud kõigi loomade tapmine ja täielik hävitamine inimtoiduks tapmisega;

ii) asendada punkti b alapunktis ii osutatud loomade tapmine ja täielik hävitamine inimtoiduks tapmisega,

tingimusel et:

— loomad tapetakse asjaomase liikmesriigi territooriumil;

— kõiki üle 18 kuu vanuseid või enam kui kahe igemest väljunud jäävlõikehambaga loomi, kes on tapetud inimtoiduks, testitakse TSE esinemise suhtes vastavalt X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis b sätestatud meetoditele;

e) määratakse kuni 50 punkti b alapunktide i ja iii kohaselt hävitatud või inimtoiduks tapetud lamba prioonvalgu genotüüp.

[…]

4. Pärast punkti 2.3 alapunkti b alapunktis iii sätestatud meetmete kohaldamist põllumajandusettevõttes ja kahe aasta jooksul pärast viimase TSE juhtumi avastamist:

a) identifitseeritakse kõik põllumajandusettevõtte lambad ja kitsed;

b) võib kõiki põllumajandusettevõttes olevaid lambaid ja kitsi sealt välja viia üksnes asjaomase liikmesriigi territooriumi piires inimtoiduks tapmiseks või hävitamiseks; kõiki inimtoiduks tapetud üle 18 kuu vanuseid loomi kontrollitakse TSE esinemise suhtes X lisa C peatüki punkti 3.2 alapunktis b sätestatud laboratoorsete meetodite kohaselt;

c) pädev asutus peab tagama, et embrüoid ja munarakke ei saadeta põllumajandusettevõttest välja;

[…]””

7 Vastavalt määruse nr 727/2007 artiklile 3 jõustus kõnealune määrus 17. juulil 2007.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

8 TSE-d on neurodegeneratiivsed haigused, millesse haigestuvad loomad ja inimesed ja mille hulka kuuluvad ka BSE ja lammaste kraapimistõbi (skreip).

9 Määrusega nr 999/2001 sätestatud eeskirjad, mida kohaldatakse veiste ja väikemäletsejaliste (lambad ja kitsed) suhtes, kehtestati lähtudes oletusest, et BSE on seotud Creutzfeldt-Jacobi tõve uue teisendiga. Määruse põhjendusest 1 tuleneb, et „[j]ärjest rohkem leitakse tõendeid BSE tekitaja ja Creutzfeldt-Jacobi tõve uue teisendi sarnasuse kohta".

10 Teaduslikult tõestatud teadmiste areng ja liikmesriikide väljendatud mure aastatel 2003–2005 sundisid komisjoni vastu võtma õigusnormid TSE-haiguste tõrjeks. Komisjon muutis seega korduvalt määrust nr 999/2001 ja võttis 15. juulil 2005 vastu „TSE suunised" (KOM(2005) 322 (lõplik)), milles ta teavitas oma kavatsusest teha ettepanek kehtivate likvideerimismeetmete läbivaatamiseks ja leevendamiseks, võttes arvesse uusi diagnostikavahendeid, tagades sealjuures tarbijakaitse praeguse taseme.

11 Komisjon väitis selles dokumendis, et alates 2005. aasta jaanuarist tehtud erisustestid on võimaldanud enamiku esmase kiirtestiga tuvastatud TSE juhtumite puhul välistada BSE esinemise mõne nädala jooksul. Komisjon märkis dokumendis, et

kui BSE on välistatud, pole inimeste tervis enam ohus ja kogu karja tapmist võib pidada rahvatervise seisukohalt ebaproportsionaalseks meetmeks. Järelikult kavatses komisjon teha ettepaneku, et enam ei ole kohustuslik nakatunud karjades tapetud loomade korjused hävitada ja neid on lubatud kasutada inimtoiduks, juhul kui kiirtesti tulemus on negatiivne.

12 Prantsuse ametiasutused küsisid 21. septembril 2005 TSE suunistes kavandatud ühenduse õigusnormide arengu kohta arvamust Agence française de sécurité sanitaire des aliments'ilt (Prantsuse toiduohutusamet – AFSSA), kes vastas 15. mail 2006 koostatud arvamusega. Selles arvamuses märgiti, et komisjoni ettepanekud leevendavad märkimisväärselt kehtivaid õigusnorme. Erisustestide usaldusväärsuse ja teiste TSE tüvede peale BSE inimesele ülekandumise suhtes valitsevat ebakindlust arvestades teatas AFSSA, et ta on komisjoni ettepanekute vastu.

13 Prantsuse ametiasutused pöördusid uuesti AFSSA poole 22. juunil ja 6. detsembril 2006, et küsida komisjoni kavandatud meetmete kohta üksikasjalikku hinnangut. AFSSA koostas nendele taotlustele vastuseks 15. jaanuaril 2007 uue arvamuse tervisekaitsemeetmete arengu kohta lamba- ja kitsekarjades, kus on tuvastatud klassikaline või ebatüüpiline skreipijuhtum.

14 Selles arvamuses märkis AFSSA, et erisustestid ei võimalda välistada BSE esinemist ei testitud loomadel ega *a fortiori* karjal, kuhu see loom kuulub. Ta lisas, et ei ole välistatud teiste TSE-tüvede peale BSE ülekandumine inimesele. Ta märkis lõpuks, et tooted, mis on saadud komisjoni suunistes kirjeldatud tingimustel tapetud loomadest, kes kuuluvad klassikalisesse skreipi nakatunud lamba- ja kitsekarjadesse, kujutavad endast täiendavat ohtu rahvatervisele, võrreldes toodetega, mis on saadud ainult geneetiliselt resistentsetest lammastest. AFSSA soovitas seega klassikalise skreipi kohta kehtivad õigusnormid säilitada.

15 Komisjon pöördus AFSSA arvamuse tagajärjel Euroopa Toiduohutusametisse (EFSA), küsides temalt arvamust ühelt poolt selle kohta, kas on olemas uusi andmeid, mis võivad tõendada mis tahes epidemioloogilist või molekulaarset seost klassikalise või ebatüüpilise skreipi ja inimese TSE vahel, ning teiselt poolt, kui kindlad on eristusanalüüsimeetodid, mida praegu kasutatakse väikemäletsejalistel positiivsete TSE juhtumite põhjalikumaks uurimiseks, ja kas nende meetoditega saab BSE-d eristada teadaolevatest ebatüüpilise või klassikalise skreipi tüvedest.

16 EFSA ja tema bioloogiliste ohtude teaduskomisjon avaldasid 8. märtsil 2007 arvamuse, mis sisaldas kahte järgmist järeldust:

— puuduvad tõendid, mis kinnitaksid epidemioloogilist või molekulaarset seost inimestel esineva klassikalise ja/või ebatüüpilise skreipi ja TSE vahel; BSE nakkuse tekitaja on ainus kindlakstehtud zoonoosne TSE nakkuse tekitaja. Kuid arvestades nende mitmekesisust, ei saa praegu välistada teiste TSE tekitajate ülekandumist loomalt inimesele;

— ühenduse õigusaktides kirjeldatud eristustestid, mida tuleb praegu kasutada skreipi ja BSE eristamiseks, on kättesaadavate andmete põhjal usaldusväärsed BSE eristamisel klassikalisest ja ebatüüpilisest skreipist. Praegu olemasolevate teaduslike andmete puhul ei saa siiski pidada ei nende diagnostilist tundlikkust ega spetsiifilisust täiuslikuks.

17 Komisjon märkis 20. aprillil 2007 EFSA direktorile adresseeritud kirjas, et AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamuse ja EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamuse põhjalikul uurimisel selgus teatav lahknevus riskihindamistes, mis need kaks asutust tegid skreipi potentsiaalse zoonoossuse kohta. Komisjon leidis, et see olukord tingis vajaduse rakendada menetlust, mis on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi

ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463)) artikli 30 lõikes 4 kas lahknevuse lahendamiseks või siis selleks, et need kaks asutust koostaksid ühise dokumendi, milles selgitatakse järeldustes sisalduvaid väiteid. Arvestades seda, kui oluline on arutatav teema riskijuhtimisotsuse vastuvõtmiseks väikemäletsejalistel haiguse likvideerimise meetmete alal, palus komisjon EFSA direktorilt vastust kümne tööpäeva jooksul alates kirja kättesaamisest.

18 Sellega seoses ja tuginedes EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamusele, pani komisjon 24. aprillil 2007 toiduahela ja loomatervishoiu alalises komitees hääletamisele ettepaneku võtta vastu määrus, millega muudetakse määruse nr 999/2001 I, III, VII ja X lisa. Toiduahela ja loomatervishoiu alaline komitee hääletas kvalifitseeritud häälteenamusega selle projekti poolt.

19 EFSA direktor teatas 22. juuni 2007. aasta kirjaga komisjonile, et pärast konsulteerimist AFSSA-ga kahe asutuse vahel arvamuste lahknevust ei ole.

20 Komisjon võttis 26. juunil 2007 vastu määruse nr 727/2007, mis sisaldab lisa, mille punktiga 3 muudetakse määruse nr 999/2001 VII lisa (edaspidi „VII lisa"), mis käsitleb TSE likvideerimise meetmeid.

Menetlus ja poolte nõuded

21 Hageja esitas Esimese Astme Kohtu kantseleisse 17. juulil 2007 antud hagiavaldusega EÜ artikli 230 alusel hagi, millega palus tühistada määruse nr 727/2007 lisa

punkt 3 osas, millega lisatakse VII lisa A peatükki punkti 2.3 alapunkti b alapunkt iii, punkti 2.3 alapunkt d ja punkt 4, ning teise võimalusena tühistada määrus nr 727/2007 tervikuna.

22 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 104 ja EÜ artikli 242 alusel Esimese Astme Kohtu kantseleisse 17. juulil 2007 esitatud eraldi dokumendiga esitab hageja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, millega palub peatada määruse nr 727/2007 lisa punkti 3 kohaldamine osas, millega lisatakse VII lisa A peatükki punkti 2.3 alapunkti b alapunkt iii, punkti 2.3 alapunkt d ja punkt 4 (edaspidi „vaidlustatud sätted").

23 Komisjon esitas 8. augustil 2007 ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kohta kirjalikud märkused, milles ta nõuab taotluse rahuldamata jätmist.

24 Poolte selgitused kuulati ära kohtuistungil, mis toimus 5. septembril 2007.

Õiguslik käsitlus

25 Kui Esimese Astme Kohtu arvates asjaolud seda nõuavad, võib ta vastavalt EÜ artiklitele 242 ja 243 koosmõjus EÜ artikli 225 lõikega 1 määrata, et vaidlusaluse akti kohaldamine tuleb peatada või teha ettekirjutus vajalike ajutiste meetmete kohta. Selleks võtab ta arvesse kodukorra artikli 104 lõikes 2 ette nähtud tingimusi, nagu need on täpsustatud kohtupraktikas.

26 Niisiis võib ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik määrata täitmise peatamise ja kohaldada ajutisi meetmeid juhul, kui see on esmapilgul nii faktiliselt kui ka õiguslikult põhjendatud (*fumus boni iuris*) ja kiireloomuline selles mõttes, et hageja huvidele tekkida võiva tõsise ja korvamatu kahju vältimiseks on vajalik, et meetmed võetaks ja nende mõju avalduks juba enne otsuse langetamist põhimenetluses. Ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik kaalub vajadusel ka asjas esinevaid huve (Euroopa Kohtu presidendi 25. juuli 2000. aasta määrus kohtuasjas C-377/98 R: Madalmaad *vs.* parlament ja nõukogu, EKL 2000, lk I-6229, punkt 41, ja 23. veebruari 2001. aasta määrus kohtuasjas C-445/00 R: Austria *vs.* nõukogu, EKL 2001, lk I-1461, punkt 73; Esimese Astme Kohtu presidendi 16. veebruari 2007. aasta määrus kohtuasjas T-310/06 R: Ungari *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 19).

Fumus boni iuris

Poolte argumendid

27 Hageja märgib, et ta nõuab põhikohtuasjas esitatud hagis põhiliselt vaidlustatud sätete tühistamist, sest komisjon on rikkunud ettevaatuspõhimõtet nii riskianalüüsi kui ka riskijuhtimise osas.

– Riskianalüüs

28 Hageja selgitab, et määruse nr 727/2007 lisa punkt 3 muudab VII lisa, mis käsitleb TSE likvideerimise meetmeid ja mis nägi 17. juulini 2007 kehtinud redaktsioonis ette skreipikollete saneerimise kõikide kitsede tapmisega ja võimalikult ainult geneetiliselt tundlike lammastega piirduva tapmisega lammaste hulgas esinevates kolletes, kusjuures geneetiliselt resistentsed lambad võis säästa.

29 Praegu kehtivas VII lisas eristatakse tema arvates meetmeid, mida tuleb võtta olenevalt sellest, millised on pärast lambal või kitsel TSE esinemise kinnitamist teostatud erisustesti tulemused.

30 Lambal või kitsel TSE kinnitamise korral, kui BSE-d ei saa välistada, säilib kohustus tuvastatud riskiga isendid tappa ja täielikult hävitada. Seevastu juhul, kui BSE on erisustestide tulemuste põhjal välistatud, laiendab määruse nr 999/2001 VII lisa A peatüki punkt 2 märkimisväärselt tingimusi, mille korral liikmesriigid võivad otsustada mitte tappa ja hävitada isendeid selles põllumajandusettevõttes, kuhu kuulus skreipiohvrist lammas või kits.

31 Vaidlustatud sätete kohaldamise tagajärjel võib tema sõnul nüüdsest geneetiliselt tundlikud lambad ja kitsed, kes kuuluvad sellisesse põllumajandusettevõttesse, kus on kinnitatud klassikaline skreipijuhtum, põllumajandusettevõttesse alles jätta või tappa inimtoiduks.

32 Määruse nr 727/2007 põhjendusest 7 tuleneb tema sõnul, et see areng põhineb kahel oletusel: ühelt poolt nimelt sellel, et erisustestid võimaldavad klassikalisest skreipist nakatunud kolletes BSE esinemise kindlalt välistada, ja teiselt poolt sellel, et klassikaline skreip ei kandu üle inimesele ega kujuta mingit ohtu inimeste tervisele.

33 Hageja on AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamusele ja EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamusele – mida on määruse nr 727/2007 põhjenduses 9 vaid osaliselt korratud – tuginedes seisukohal, et vaatamata teaduse arengule püsivad kahtlused ühelt poolt seoses võimalusega, et loomset päritolu TSE haigusetekitajate hulgas võivad muud tekitajad peale BSE kanduda üle inimesele, ja teiselt poolt seoses erisustestide usaldusväärsusega.

34 Nendel asjaoludel leiab hageja, et teaduslike teadmiste areng TSE osas ei muuda klassikalisest skreipist tuleneva riski tajumist ega õigusta selle haiguse järelevalvet ja likvideerimist vähem piiravate meetmete vastuvõtmist ning et komisjon on seega rikkunud ettevaatuspõhimõtet, tehes vea riskianalüüsis.

35 Komisjon väidab, et erinevalt BSE-st, mida peetakse tänapäeval ainsaks inimesele ülekanduvaks TSE vormiks, ei ole mingeid tõendeid selle kohta, et skreipitekitaja ja inimeste TSE-de vahel on (epidemioloogiline või molekulaarne) seos, nagu nähtub arvukatest hiljutistest teaduslikest arvamustest ja rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide avaldatud dokumentidest. Skreipi ei saa seega komisjoni arvates pidada zoonoosiks või tuvastada zoonoosina.

36 Tema arvates tuleneb nii AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamuse kui ka EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamuse – millele hageja oma ajutiste meetmete kohaldamise taotluses tugineb – sõnastusest, et muude loomset päritolu TSE nakkuse tekitajate kui BSE inimesele ülekandumise risk on puhtoletuslik risk, mille suhtes ei saa ettevaatuspõhimõtet kohaldada.

37 Sellega seoses tuletab komisjon meelde, et määruse nr 178/2002 artikli 7 alusel tuleb ettevaatuspõhimõtet kohaldada siis, kui tervist kahjustav mõju ei ole teaduslikult tõestatud, ja et sellel põhimõttel võetavad meetmed peavad olema proportsionaalsed.

38 Tema sõnul täpsustas Esimese Astme Kohus oma 11. septembri 2002. aasta otsuses kohtuasjas T-13/99: Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu (EKL 2002, lk II-3305) ettevaatuspõhimõtte ühenduse õiguses kohaldamise tingimusi, märkides, et ennetavat meedet ei saa nõuetekohaselt põhjendada puhtalt hüpoteetilisest riskist lähtudes ja seda saab võtta ainult siis, kui risk on olemasolevate teaduslike andmete põhjal

piisavalt dokumenteeritud. Sellest kohtuotsusest tuleneb tema arvates, et peab olema teataval määral tõenäoline, et esineb negatiivseid mõjusid, mida püütakse kõnealuse meetme vastuvõtmisega vältida, arvestades, et riskitaset ei saa pidada „nullriskiks".

39 Selle kohta, et hageja vaidlustab erisustestide usaldusväärsuse, märgib komisjon, et need testid on välja töötanud TSE-dega tegelev ühenduse tugilabor ning tema teadlaste ja tüvetüüpidealaste ekspertide rühm oma tööde tulemusel, mis on võimaldanud biokeemiliste katsete põhjal kindlaks määrata kiire analüüsimeetodi BSE eristamiseks skreipist.

40 Kostja tuletab meelde, et ta muutis 2005. aasta jaanuaris määrust nr 999/2001, lisades kohustuse kohaldada neid erisusteste BSE juhtumite kindlaksmääramiseks iga lamba- või kitsekarjas tuvastatud TSE „indeksi" korral. Ta rõhutab, et määruses nr 727/2007 ette nähtud leevendusmeetmed võeti alles kaks aastat pärast nende testide kasutuselevõtmist, nende tulemuslikkuse jälgimist kahe aasta jooksul ja nende tulemuste analüüsimist.

41 Nendel asjaoludel väidab komisjon, olles märkinud, et AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamuses üksnes korrati 15. mail 2006 avaldatud arvamust, et asjaolu, et AFSSA leidis 2006. aastal, et testid ei võimaldanud BSE esinemist välistada, ei ole vastuolus asjaoluga, et EFSA võis 2007. aastal nende testide tulemuste põhjal täheldada, et need testid on usaldusväärsed.

42 Mis puutub EFSA viimasesse lausesse nende testide kohta tehtud järeldustes, siis see on seletatav asjaoluga, et ühtegi bioloogilist testi ei saa olemuselt „täiuslikuks" pidada. Komisjon täpsustab, et iga tulemust, mida on raske tõlgendada, kontrollib vastastikuste eksperthinnangute teel eespool punktis 39 osutatud teadusekspertide rühm,

ja et vajadusel viiakse läbi täiendavad kontrollid. Kui nende täiendavate kontrollide käigus jäävad tulemused ikka tõendamata, testitakse kahtlast proovi komisjoni sõnul elus hiirtega, mis võimaldab kõnealuste TSE tüve olemuse kindlalt välja selgitada.

43 Seega võimaldab tema sõnul kogu selle range protsessi läbiviimine bioloogilistele katsetele omast algset ebakindlust väga oluliselt vähendada või selle koguni täiesti kõrvaldada, kui muu hulgas meelde tuletada, et need katsed ei ole iseenesest rahvatervisemeede, vaid tehniline vahend, mis võimaldab BSE-d kiiresti skreipist eristada.

44 Nendel asjaoludel ei ole Prantsuse ametiasutuste seisukoht, milles püütakse kehtestada ettevaatuspõhimõtte kohaldamises „nullriski", tema arvates põhjendatud.

– Riskijuhtimine

45 Hageja väidab, et vaidlustatud sätetes TSE likvideerimiseks kehtestatud vähem piiravad meetmed ei võimalda piirata riski, mida kujutavad TSE-d inimeste tervisele, ja võivad seda isegi suurendada.

46 Varasemate tapmis- ja hävitamiskohustuste asendamine õigusega jätta kari alles või kasutada tapetud loomade liha inimtoiduks ei ole tema meelest proportsionaalne. AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamuse kohaselt ei ole praegu ühtegi meedet,

millega võiks nakatunud karjast pärit tundlike loomade tapmist ja hävitamist asendada.

47 Peale selle väidab hageja, et kiirtestid, mis viiakse VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunktis d ja punktis 4 määratletud tingimustel läbi inimtoiduks tapetud loomade korjustel, ei ole piisavad kõikide TSE-dest nakatatud loomade tuvastamiseks, sest need testid viiakse läbi kesknärvisüsteemist võetud proovil ja ainult üle 18 kuu vanustel või enam kui kahe igemest väljunud jäävlõikehambaga loomadel.

48 Pealegi juhul, kui nakatunud karjast pärit loomad jäetakse põllumajandusettevõttesse alles, kestavad kehtestatud järelevalvemeetmed ainult kaks aastat. Hageja rõhutab, et nii võib põllumajandusettevõttes TSE juhtumi tuvastamise ajal olnud loomi pärast kahe aasta möödumist ja juhul, kui ühtegi teist juhtu ei ole tuvastatud, tappa ja ilma testimata inimtoiduks kasutada.

49 Hageja kinnitab, et vaidlustatud sätetega kehtestatud süsteemis on ettearvatav, et loomi kasutatakse inimtoiduks, kuigi nad on nakatunud tuvastamata TSE-desse. Praeguste teadmiste juures ei ole tema arvates võimalik välistada, et TSE-dega nakatatud loomade liha ja nendest valmistatud toodete tarbimine on inimeste tervisele ohtlik.

50 Lõpuks ei õigusta vaidlustatud sätetest oodatav kasu tema arvates nendest tingitud tervishoiuriski suurenemist. Nimelt oleks varasemate sätete säilitamise maksumus vaidlustatud sätetes ette nähtud tingimuste ja korra rakendamise kogumaksumusest vaid natuke suurem ja võrreldes kõikide TSE kontrolli meetmete maksumusega väike. Järelikult ei ole see maksumus inimeste tervise kaitse eesmärgi suhtes ebaproportsionaalne.

51 Nendel asjaoludel on komisjon tema arvates rikkunud ettevaatuspõhimõtet, tehes vea riskijuhtimises.

52 Komisjon tuletab meelde, et seni määruse nr 999/2001 raames võetud meetmed on BSE, mitte teiste TSE-de, nagu skreipi vastu võitlemiseks võetud meetmed, aga kuna need meetmed olid tõhusad ja olukord paranes märkimisväärselt, algatas ta 2005. aastal BSE üldstrateegia loomise. Selle strateegia raames on tema sõnul juba võetud rida meetmeid varasemate sätete leevendamiseks ja Prantsuse ametiasutuste vaidlustatud meetmed, mis puudutavad tapmise põhimõtteid väikemäletsejalistel TSE esinemise juhtude korral, kuuluvad samuti sellesse strateegiasse.

53 Kontrolltestide teostamiseks alates 2002. aastast ühenduse õigusnormidega ette nähtud vanuse (üle 18 kuu vanused loomad) või hammaste kasvu (kaks igemest väljunud jäävlõikehammast) kriteeriumide osas rõhutab komisjon, et Prantsuse ametiasutused ei ole neid seni kunagi vaidlustanud. Ta juhib tähelepanu sellele, et alla 18 kuu vanustel või vähem kui kahe igemest väljunud jäävlõikehambaga loomadel on „priooni" tuvastamine ajus väga vähe tõenäoline ja AFSSA kinnitas oma 20. juuli 2006. aasta arvamuses selgelt, et noorematel loomadel testide tegemine on asjatu.

54 Komisjon tuletab meelde, et määrusega nr 727/2007 muudetakse neid TSE-sse nakatunud karjade suhtes kohaldatavaid tervisekaitsemeetmeid, mis olid kehtestatud määrusega nr 260/2003, kui erisustestid ei olnud veel kättesaadavad. Alates hetkest, kui 2005. aasta jaanuaris jõustus kohustus teha erisusteste kõikide tuvastatud TSE juhtumite korral, ei ole ükski erisustest tema sõnul näidanud BSE esinemist väikemäletsejalistel, vaatamata teostatud testide arvukusele (2377 lammastel ja 339 kitsedel).

55 Mis puutub tugevdatud järelevalve perioodi, mis piirdub kahe aastaga pärast viimase TSE juhtumi esinemist, siis tõenäosus, et nakatunud loomi selle ajaga ei tuvastata, on tema arvates väga väike. See tähendab komisjoni sõnul nimelt seda, et nende kahe aasta jooksul ei või ühelgi tapetud loomal nakkust esineda.

56 Kostja väidab, et Prantsuse ametiasutuste nimetatud risk – nimelt see, et potentsiaalselt ohtlik liha ja tooted lastakse tarbimisse – oli olemas ka enne määruse nr 727/2007 vastuvõtmist ja et seda võetakse riskijuhtimises arvesse.

57 Nakatunud ja tapmisega seoses tehtud testidega tuvastamata loomade osakaal on 50% kõikidest TSE-dest, millest ainult BSE on zoonoos. Mis puudutab BSE-d, siis oletades, et BSE võib esineda lammastel, mis on väga ebatõenäoline, aga ettevaatuspõhimõttel põhinev oletus, on EFSA oma 25. jaanuari 2007. aasta aruandes hinnanud riskimääraks 0,3/0,5 BSE juhtu 10 000 tapetud looma kohta.

58 Kokkuvõttes leiab komisjon, et tuginedes TSE vastu võitlemise strateegia kehtestamisele, ja konkreetsemalt kehtestades nõude konkreetsed riskimaterjalid kasutuselt kõrvaldada, kehtestades Euroopa Liidus TSE-de üldise järelevalve nõude ja kehtestades kõikides nakatunud karjades TSE-de aktiivse järelevalve nõude kahe aasta jooksul, on ta teostanud riskijuhtimist asjakohaselt.

Ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku hinnang

– Sissejuhatavad märkused

59 Selleks et kindlaks määrata, kas *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleval juhul täidetud, tuleb *prima facie* kontrollida, kas hageja väide põhikohtuasja hagi põhjenduseks on põhjendatud, ja seega kontrollida, kas argumendid, et komisjon on käesoleval juhul rikkunud ettevaatuspõhimõtet, on nii tõsised, et neid ei saa käesolevas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses kõrvale jätta (vt selle kohta Euroopa Kohtu presidendi 19. juuli 1995. aasta määrus kohtuasjas C-149/95 P(R): komisjon *vs*. Atlantic Container Line jt, EKL 1995, lk I-2165, punkt 26, ja Esimese Astme Kohtu presidendi 30. juuni 1999. aasta määrus kohtuasjas T-13/99 R: Pfizer Animal Health *vs*. nõukogu, EKL 1999, lk II-1961, punkt 132).

60 Nagu Esimese Astme Kohus on juba sedastanud, on ettevaatuspõhimõte vastavalt EÜ artiklile 174 üks nendest põhimõtetest, millel rajaneb ühenduse keskkonnapoliitika, mille alla kuulub ka inimeste tervisekaitse, ning seda põhimõtet kohaldatakse ka siis, kui ühenduse institutsioonid võtavad ühise põllumajanduspoliitika raames meetmeid inimeste tervise kaitseks (eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health *vs*. nõukogu, punkt 114). Selle olemasolu on tunnistanud ka hiljem väljakujunenud kohtupraktika (vt eespool punktis 38 viidatud kohtuotsuses Pfizer Animal Health *vs*. nõukogu viidatud kohtupraktika, punkt 115).

61 Ettevaatuspõhimõtte alusel on lubatud, et kui esinevad kahtlused inimeste tervist puudutavate ohtude olemasolu või ulatuse osas, võivad institutsioonid võtta kaitsemeetmeid, ilma et nad ootaksid ära, et nende ohtude tegelikkus ja tõsidus oleks täielikult avaldunud (Euroopa Kohtu 5. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-180/96: Ühendkuningriik *vs*. komisjon, EKL 1998, lk I-2265, punkt 99, ja kohtuotsus C-157/96: National Farmers' Union jt, EKL 1998, lk I-2211, punkt 63). Seevastu siis, kui uued asjaolud muudavad ohu tajumist või näitavad, et ohtu võib vältida olemasolevatest vähem piiravate meetmetega, peavad institutsioonid ja eelkõige algatusõigust omav komisjon hoolitsema õigusnormide uutele teaduslikele andmetele kohandamise eest (Euroopa Kohtu 12. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-504/04: Agrarproduktion Staebelow, EKL 2006, lk I-679, punkt 40).

62 Ühtlasi tuleb märkida, et määruse nr 178/2002 artikkel 7 „Ettevaatuspõhimõte" on sõnastatud nii:

„1. Konkreetsetes olukordades, kui olemasolevat teavet hinnates tehakse kindlaks tervistkahjustava mõju võimalus, kuid see ei ole teaduslikult tõestatud, siis võib võtta ajutised riskijuhtimismeetmed, mis on vajalikud ühenduses ettenähtud tervisekaitse kõrge taseme tagamiseks, kuni saadakse teaduslikku lisainfot riski igakülgsemaks hindamiseks.

2. Lõike 1 põhjal võetavad meetmed peavad olema proportsionaalsed ega tohi piirata kaubandust rohkem, kui on vaja ühenduses ettenähtud tervisekaitse kõrge taseme saavutamiseks, silmas pidades tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning muid käsitletavate küsimuste puhul põhjendatuks peetavaid tegureid. Meetmed vaadatakse läbi mõistliku ajavahemiku jooksul olenevalt elu ja tervisega seotud riski laadist ning teaduslikuks tõestamiseks ja riski igakülgsemaks hindamiseks vajaliku teadusinfo liigist."

63 Käesoleval juhul tuleks meelde tuletada, et arvestades seda, kui suurt riski kujutavad teatavad TSE-d inimeste ja loomade tervisele, ja olles saanud teaduslikud arvamused nakatunud loomadest valmistatud toodetega kokkupuutumisest inimesele ja loomadele tingitud potentsiaalse riski vähendamise meetmete kohta, võtsid parlament ja nõukogu vastu määruse nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate veistel, lammastel ja kitsedel vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad. Määrus nr 999/2001, mille õiguslik alus on EÜ artikli 152 lõike 4 punkt b, „käsitleb otseselt rahvatervist" (määruse nr 999/2001 põhjendused 2, 3 ja 4).

64 Määruse nr 727/2007 lisa punktiga 3 muudetakse VII lisa, milles määratakse kindlaks määruse nr 999/2001 artikli 13 lõike 1 punktis c riskiohus loomade tapmise kohta kehtestatud põhimõtte ja sellest tehtavate erandite rakendamise kord.

65 Pooled on üksmeelel, et vaidlustatud sätted leevendavad tervisekaitsemeetmeid, mida kohaldatakse nende lamba- või kitsekarjade suhtes, kus on tuvastatud TSE. Juhul kui BSE on saadud erisustestidega välistada, on liikmesriikidel nüüdsest õigus loomade tapmise ja täieliku hävitamise asemel nad põllumajandusettevõttesse järelevalve all alles jätta või tappa inimtoiduks; sel juhul tuleb teha TSE tuvastamise kiirtestid määruses nr 727/2007 sätestatud tingimustel.

66 Nagu on selgitatud eespool punktis 61, võivad ühenduse institutsioonid tegelikult vastu võtta kehtivatest vähem piiravaid meetmeid, kui nende meetmetega saab piirata riski, mille tajumist on uued elemendid muutnud.

67 Ühtlasi tuleb meelde tuletada, et kohtupraktika alusel on ühenduse seadusandjal käesoleva asja valdkonnas ulatuslik kaalutlusõigus, mis eeldab poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles seadusandja peab andma keerulisi hinnanguid. Sellises kontekstis peab ühenduste kohtu sisuline kontroll piirduma küsimusega, kas kaalutlusõiguse teostamisel pole tehtud ilmset viga, kuritarvitatud võimu või kas ühenduse institutsioonid ei ole ilmselgelt ületanud oma kaalutlusõiguse piire (eespool punktis 61 viidatud kohtuotsus Agrarproduktion Staebelow, punkt 36, ja eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu, punkt 166).

68 Käesoleval juhul väidab hageja, et komisjon rikkus ettevaatuspõhimõtet, sest ta tegi vea nii riskianalüüsis kui ka riskijuhtimises.

– Riskianalüüs

69 Hageja väidab, et komisjoni esitatud uued andmed ei muuda määruses nr 999/2001 arvesse võetud riskitaju ja et komisjon on seega rikkunud ettevaatuspõhimõtet, tehes riskianalüüsis vea.

70 Paistab, et komisjon ei vaidle vastu, et ettevaatuspõhimõtte kohaldamisel oli riskianalüüs vaidlustatud sätete vastuvõtmise eeltingimuseks. Ta isegi täpsustab oma menetlusdokumentides, et see riskianalüüs peab ühelt poolt sisaldama teaduslikku külge ja teiselt poolt võimaldama kindlaks määrata, millist riskitaset peetakse vastuvõetamatuks, arvestades, et teadusliku riskianalüüsi teostamine on „igasuguste meetmete" võtmise eeltingimus.

71 Kohtutoimikust nähtub, et hageja väidete tõsidust komisjoni riskianalüüsis tehtud vea kohta tuleb hinnata põhiliselt EFSA ja tema bioloogiliste ohtude teaduskomisjoni 8. märtsi 2007. aasta arvamuse seisukohast, millel määrus nr 727/2007 ja konkreetsemalt vaidlustatud sätted peamiselt põhinevad.

72 Selles suhtes tuleb tõdeda, et määruse nr 727/2007 põhjendus 9 viitab sõnaselgelt nimetatud arvamuse järeldustele, aga varjab nendest osa, milles nähtavasti seatakse kahtluse alla komisjoni topeltpostulaat, millel põhinevad vaidlustatud sätted, nimelt, et muud TSE-d peale BSE ei ole inimesele ülekanduvad ja et erisustestid on usaldusväärsed.

73 Kõnealuses arvamuses märkisid EFSA ja tema bioloogiliste ohtude teaduskomisjon, et „puuduvad tõendid, mis kinnitaksid epidemioloogilist või molekulaarset seost inimestel esineva klassikalise ja/või ebatüüpilise skreipi ja TSE vahel", ning et „ühenduse õigusaktides kirjeldatud praegused eristustestid, mida tuleb kasutada skreipi ja BSE eristamiseks, on usaldusväärsed BSE eristamiseks klassikalisest ja ebatüüpilisest skreipist", aga need kaks põhjendust on esitatud koos kahe täiendava märkusega piirangute kujul, millega need moodustavad lahutamatu terviku ja mistõttu neid tuleb kindlasti hinnata tervikuna, et aru saada komisjoni küsimustele ekspertide antud teadusliku vastuse kogu ulatusest.

74 Seega täpsustasid EFSA ja tema ekspertrühm eespool nimetatud põhjendustes selgesti, et „loomsete TSE nakkuse tekitajate mitmekesisuse tõttu ei ole tänapäeval võimalik täiesti välistada teiste loomsete TSE nakkuse tekitajate ülekandumist inimesele", ning erisustestide kohta, et „praeguste teaduslike teadmiste juures ei saa erisustestide diagnostilist tundlikkust ega spetsiifilisust täiuslikuks pidada".

75 Tuleks märkida, et komisjon mitte üksnes ei kärpinud määruses nr 727/2007 õigustamatult osa EFSA järeldustest, vaid andis ka järeldustest allesjäetud osa edasi ebatäpselt. Kui EFSA ja tema bioloogiliste ohtude teaduskomisjon märkisid, et erisustestid „näivad" tänapäeval usaldusväärsed BSE eristamiseks klassikalisest ja ebatüüpilisest skreipist, siis komisjon märgib määruse nr 727/2007 põhjenduses 9, et need testid „on" usaldusväärsed.

76 Pealegi, kui EFSA 8. märtsi 2007 arvamus on esmapilgul ainus konkreetne teaduslik hinnang, mida kasutati vaidlustatud sätete vastuvõtmiseks, siis hageja esitas aruteludel mitu AFSSA arvamust, millest üks kannab 15. jaanuari 2007 kuupäeva ja väljendab samu piiranguid ja kahtlusi komisjoni topeltpostulaadi suhtes, mille alusel nimetatud sätted vastu võeti. Komisjoni 20. aprilli 2007. aasta kirjas esitatud küsimuse peale, kas asjaomastes arvamustes on vastuolu, vastas EFSA direktor selgelt, et kahe asutuse seisukohad langevad täielikult kokku; seda järeldust eirasid alalise toiduahela ja loomatervishoiu komitee liikmed, kes pidid muutmismääruse projekti kohta oma seisukoha avaldama 24. aprillil 2007 – enne EFSA direktorile vastamiseks komisjoni antud tähtaja lõppu.

77 Nendel asjaoludel paistab, et komisjonil ei ole alust väita, et teadusringkondades valitseb „üksmeel" selle suhtes, et teised loomset päritolu TSE-d peale BSE ei ole inimesele ülekanduvad.

78 Tema väide, et arvestades, et teiste loomset päritolu TSE nakkuse tekitajate peale BSE inimesele ülekandumise risk on „puhtoletuslik" ja et erisustestid on usaldusväärsed, ei ole ettevaatuspõhimõte käesoleval juhul kohaldatav, ei paista samuti – vähemalt esmapilgul – õigustatud.

79 Tuleks meelde tuletada, et kuna „nullriski" ei saa tõepoolest olla, saab ettevaatuspõhimõtet kohaldada vaid juhul, kui riski – eelkõige inimese tervisele –, mis ei põhine lihtsalt tõendamata teaduslikel oletustel, ei ole veel suudetud täielikult tõendada. Peale selle ei saa ettevaatuspõhimõtte kohaldamise kontekstis, milles võib esineda teaduslikku ebakindlust, riskianalüüsilt nõuda, et see annaks tingimata ühenduse institutsioonidele teaduslikud tõendid tegeliku riski kohta ja riski realiseerumise korral selle potentsiaalse kahjuliku mõju kohta (eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu, punktid 142 ja 146).

80 Käesoleval juhul paistab, et komisjon ei vaidlusta asjaolu, et EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamus vastab teaduslikele arvamustele esitatud kõrgetasemelisuse, läbipaistvuse ja sõltumatuse nõuetele (vt selle nõude kohta eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu, punkt 159). Kõnealune arvamus sisaldab lisaks komisjoni küsimustele antud vastustele ka viidetega varustatud teaduslikku selgitust, mille põhjal on järeldused tehtud ja mis võimaldavad institutsioonil otsustada, kas on vaja meetmeid võtta. Paistab, et ka AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamus vastab nimetatud nõuetele.

81 EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamuses on selgelt öeldud järgmist:

„Kokkuvõttes puuduvad praegu teaduslikud andmed, mis võimaldaksid pidada zoonoosseteks teisi TSE nakkuse tekitajaid peale BSE. Sellegipoolest on olulisel määral teaduslikult tõendamata, kas TSE nakkuse tekitajad tervikuna võivad loomulikes tingimustes ületada inimesele ülekandumise tõket."

82 Peale selle tuletas bioloogiliste ohtude teaduskomisjon meelde ka EFSA 2007. aasta jaanuari arvamust, mis on sõnastatud nii:

„[Erisustestide] teostamine väikemäletsejaliste järelevalve raames on aidanud parandada valdavushinnangute täpsust. Selle optimistliku väljavaate vastukaaluks on teaduskomisjon BIOHAZ aga tunnistanud, et erisustestide tundlikkust ja spetsiifilisust ei ole logistilistel põhjustel katseliselt hinnatud ja et potentsiaalseid segiajamistegureid, näiteks sama looma samaaegset nakatumist skreipi ja BSE-sse, alles uuritakse."

83 Pealegi on vaevalt mõeldav, et EFSA bioloogiliste ohtude teaduskomisjon võis erisustestide usaldusväärsuse kohta oma järelduse koostamisel jätta arvestamata komisjoni kirjalikes dokumentides märgitud kaalutlust, et ühtegi bioloogilist katset ei saa olemuselt täiuslikuks pidada.

84 Lisaks ei esitanud kostjaks olev institutsioon ühtegi arvuliselt väljendatud hinnangut erisustesti tulemuslikkuse kohta ja tunnistas kohtuistungil, et raskuseks on statistiliste andmete puudumine. Komisjoni argumendid raskesti tõlgendatava tulemuse korral lisatestide teostamisest tingitud võimalike valenegatiivsete esinemisega seotud riski neutraliseerimise kohta nõuavad põhjalikku kontrollimist, mida ei saa ajutiste meetmete kohaldamise menetluses läbi viia.

85 Seega võib vähemasti esmapilgul arvestada, et kaks nimetatud arvamust väljendavad asjaolu, et vaatamata teatavale arengule teaduslikes teadmistes, püsib reaalne teaduslik ebakindlus ühelt poolt võimaluses, et teised loomset päritolu TSE nakkuse tekitajad peale BSE nakkuse tekitajate võiksid inimesele üle kanduda, ja teiselt poolt erisustestide usaldusväärsuses.

86 Lähtudes käesolevas menetluses samast käsitlusest, mis eespool punktis 38 viidatud kohtuotsuses Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu, näib kogu kohtutoimikut ja kohtuistungi arutelusid arvestades, et ei ole täiesti alusetu hageja väide, et teaduslike teadmiste areng väikemäletsejaliste TSE-de osas ei muuda selle riski tajumist, mida need haigused kujutavad rahvatervisele. Nendel tingimustel õigustab väide ettevaatuspõhimõtte rikkumise kohta tulenevalt sellest, et komisjon tegi riskianalüüsis vea, põhjalikku kontrollimist, mida saab teha ainult põhikohtuasja arutav kohus.

– Riskijuhtimine

87 Hageja väidab, et vaidlustatud sätetega TSE likvideerimiseks kehtestatud vähem piiravad meetmed ei võimalda piirata riski, mida kujutavad TSE-d inimeste tervisele, ja võivad seda koguni suurendada. Tema arvates on komisjon on nende sätete vastuvõtmisel rikkunud ettevaatuspõhimõtet, tehes riskijuhtimises vea.

88 Tuleks meelde tuletada, et teaduslik riskianalüüs peab võimaldama pädeval asutusel riskijuhtimise raames kindlaks määrata, millised meetmed on tema arvates riski realiseerumise vältimiseks asjakohased ja vajalikud (eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health *vs.* nõukogu, punkt 163). Seega näib, et riski õige hindamine on selle riski juhtimise hindamisel määrava tähtsusega.

89 Nagu märgitud, leevendavad vaidlustatud sätted tervisekaitsemeetmeid, mida kohaldatakse lamba- või kitsekarjas, kus on esmase kiirtestiga tuvastatud TSE juhtum. Juhul kui BSE esinemise võimalus on suudetud erisustestide abil välistada, on kõikide teiste põllumajandusettevõttes olevate lammaste ja kitsede ning haiguskinnitusega

looma vanemate, juhul kui neid on võimalik tuvastada, ja haiguskinnitusega emaslooma viimaste järglaste tapmine ja täielik hävitamine üksnes vabatahtlik meede. Selle meetme asemel võib pädev asutus:

– lasta tappa vahetult inimtoiduks kõik teised põllumajandusettevõttes olevad lambad ja kitsed ning haiguskinnitusega looma vanemad, juhul kui neid on võimalik tuvastada, ja haiguskinnitusega emaslooma viimased järglased, kusjuures üle 18 kuu vanustel või üle kahe igemest väljunud jäävlõikehambaga loomadel tuleb teha TSE tuvastamise kiirtestid (VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunkt d);

– kui VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunkti b alapunktis iii nimetatud tingimused on täidetud, hoida kõik põllumajandusettevõtte lambad ja kitsed selles põllumajandusettevõttes, keelates nende väljaviimise teise loomakasvatusse kahe aasta jooksul pärast viimase TSE juhtumi kinnitamist; sellel perioodil võib neid loomi siiski tapamajja viia ja nende lihakehi kasutada inimtoiduks, kusjuures üle 18 kuu vanustel isenditel tuleb eelnevalt teha kiirtestid TSE tuvastamiseks (VII lisa A peatüki punkt 4).

90 Seega näib, et komisjoni kehtestatud uus kord põhineb nii eelnevas kui ka järgnevas osas TSE tuvastamiseks kiirtestide tegemisel.

91 Eelnevas osas kuuluvad need testid lammaste ja kitsede järelevalve programmi, mis kehtestati komisjoni 14. veebruari 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 270/2002, millega muudetakse ühelt poolt määrust nr 999/2001 transmissiivse spongioosse entsefalopaatia määratletud riskiteguriga materjali ja epidemioloogilise seire osas ja teiselt poolt määrust (EÜ) nr 1326/2001 loomasöötade ning lammaste ja kitsede ning nendest valmistatud toodete turuleviimise osas (EÜT L 45, lk 4; ELT eriväljaanne 3/35, lk 168).

92 Tuleks märkida, et see programm ei puuduta kõiki inimtoiduks mõeldud loomi, vaid põhineb valimil. Tuvastamise kiirteste tehakse seega ainult murdosal tarbimiseks tapetud loomadest ja kui need on positiivsed, siis tehakse erisustestid, mis võimaldavad komisjoni arvates eristada skreipi nakatunud looma BSE-sse nakatunud loomast, ja mis määravad kindlaks pädeva tervisekaitseasutuse valikuvõimalused.

93 On teada, et TSE tuvastamise kiirteste tehakse ainult asjaomaselt loomalt prooviks võetud kesknärvisüsteemikudedel. Hageja märgib, ilma et komisjon vastu vaidleks, et on teaduslikult tõendatud, et väikemäletsejaliste BSE ja klassikalise skreipi juhtudel koguneb patogeenne prioon kesknärvisüsteemi kudedesse tuvastatavas koguses alles hiljem, samas kui see võib olemas olla juba varases eas teatavates välimistes kudedes, millest proove ei võeta. AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamuses on selgelt öeldud, et „aju lestel ehk riivil teostatud testi negatiivne tulemus ei võimalda mingil viisil tagada väikemäletsejalise nakkusseisundit BSE või skreipi suhtes", eriti kui loom on tundliku genotüübi kandja.

94 Hageja esitab oma nõude põhjenduseks ka AFSSA 13. juuni 2007. aasta arvamuse, milles on märgitud, et Prantsusmaal lammaste kohta kogutud andmete põhjal „on tõendatud, et riivil tehtud testid tuvastavad ainult umbes 50% nakatunud loomadest

nakkusega karjas, ülejäänud 50% moodustavad nakkusekandjad loomad, kelle nakkus on inkubatsioonis lümfisüsteemi elundites". Komisjon ei vaidlustanud oma menetlusdokumentides seda AFSSA märkust ja lihtsalt märkis, et esitatud arvandmetesse tuleb suhtuda „ettevaatlikult" ja et see puudutab kõiki TSE-sid, millest ainult BSE on zoonoos.

95 Järgnevas osas määravad TSE tuvastamise kiirtestid tuvastatud TSE juhtumiga karjast, kus saab komisjoni sõnul erisustesti abil BSE välistada, pärit loomade liha ja toodete turuleviimise.

96 Vaidlustatud sätetest tuleneb nimelt, et loomi, sealhulgas geneetiliselt tundlikke lambaid ja kitsi, kes kuuluvad kinnitatud TSE juhtumiga põllumajandusettevõttesse, võib nüüdsest tappa inimtoiduks, samas kui määrusele nr 727/2007 eelneva korra alusel oleks nad tulnud tappa ja hävitada.

97 Mõned nendest loomadest võib tappa inimtoiduks ilma TSE tuvastamise kiirtestita, sest nad ei vasta selle testi tegemise kriteeriumidele, ja nad võivad ikkagi olla nakkusetekitajate kandjad, nagu on märgitud eespool punktides 92 ja 93.

98 TSE tuvastamise kiirtesti tehakse tegelikult ainult üle 18 kuu vanustel või üle kahe lõikehambaga isenditel, kusjuures on täheldatud, et seda teist kriteeriumi nimetatakse ainult VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunktis d ette nähtud viivitamatu tapmise

juhul ja see jäetakse kohtuistungil komisjoni antud selgituste kohaselt ära juhtudel, kus loom tapetakse VII lisa A peatüki punktis 4 ette nähtud kaheaastase järelevalveperioodi ajal.

99 Nende vanuse ja hammaste kriteeriumide aluseks on tõenäolisus, et ajus saab tuvastada patogeenset priooni, mis koguneb kesknärvisüsteemi kudedesse tuvastatavas koguses alles hiljem. Kuivõrd asjaomased testid võimaldad haigust kindlaks teha alles hilisemas staadiumis, paistab, et on võimalik järeldada *prima facie*, et testitavad ja nakatunud loomad võivad jääda tuvastamata, kui nende kesknärvisüsteemis ei esine patogeenset priooni piisavas koguses.

100 On tähtis meelde tuletada, et komisjon ei vaidlusta tõsiselt AFSSA 13. juuni 2007. aasta arvamust, milles see asutus hindab, et 50% TSE-dega nakatunud lammastest jääb tapmise ajal tehtavate testidega tuvastamata.

101 Pealegi tuleneb VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunkti b alapunktist iii koostoimes punktiga 4, et põllumajandusettevõttesse, kus on tuvastatud TSE juhtum, võib lambad ja kitsed alles jätta ja kahe aasta pärast tappa inimtoiduks ilma TSE tuvastamise testi tegemata.

102 Seda tuvastust tuleb hinnata lähtuvalt AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamusest, mille järgi on klassikalisse skreipi nakatunud karjast pärit looma TSE-sse nakatumise risk 20 kuni 600 korda suurem kui üldpopulatsioonist pärit looma TSE-desse nakatumise risk, ja on veel kordi suurem geneetiliselt tundlikel loomadel. Kuigi komisjon märkis kohtuistungil õigesti, et AFSSA ekspertkomisjon nimetab ise kõnealust arvulist hinnangut umbkaudseks, ei vaidlustanud ta põhimõtteliselt väidet, et eelkirjeldatud olukorras on nakkuserisk suurem.

103 Komisjon piirdub väitega, et on väga vähe tõenäoline, et nakatunud loomi kahe aasta jooksul ei tuvastata, sest „see tähendab, et nende kahe aasta jooksul ei tohi nakkust esineda ühelgi tapetaval loomal”.

104 On siiski teada, et kõigile inimtoiduks tapetavatele loomadele ei tehta TSE-d tuvastada võimaldavat kiirtesti.

105 Peale selle tuleb märkida, et komisjon tunnistab oma menetlusdokumentides, et skreipi peiteaeg varieerub ja selle kestus sõltub mitmest tegurist, sealhulgas kandja geneetilisest pärandist ja nakkusetekitaja tüvest. Kohtuistungi aruteludest nähtub, et peiteaeg võib olla üle kahe aasta, sest komisjon viitab kestusele „keskmiselt kaks aastat”, samas kui hageja hinnangul kestab see neli või viis aastat.

106 Nendel asjaoludel paistab, et hageja kinnitus, et on ettearvatav, et vaidlustatud sätetega kehtestatud süsteemis kasutatakse loomi inimtoiduks, kuigi nad on nakatunud tuvastamata jäänud TSE-desse, ei ole täiesti alusetu.

107 Nagu öeldud, võib vähemasti esmapilgul arvestada, et AFSSA 15. jaanuari 2007. aasta arvamus ja EFSA 8. märtsi 2007. aasta arvamus väljendavad reaalset teaduslikku ebakindlust nende tingimuste suhtes, mille korral teised TSE-d peale BSE võivad inimesele üle kanduda. Nende hinnangul ei ole praeguste teadmiste juures võimalik välistada, et teiste TSE-dega peale BSE nakatatud loomade liha ja neist valmistatud toodete tarbimine on inimeste tervisele ohtlik.

108 Peale selle näib, et mõlemas eelnimetatud arvamuses väljendatakse reaalset teadus-likku ebakindlust erisustestide usaldusväärsuse suhtes, mis tähendab, et tuvastamata jäänud BSE tüve kandjatest loomade liha ja neist valmistatud tooted võidakse turule viia, mis kujutab endast reaalset ohtu inimeste tervisele.

109 Komisjon väidab oma menetlusdokumentides, et oletus, nagu võiks lammastel esineda BSE, on „väga ebatõenäoline".

110 Tuleb siiski märkida, et määruse nr 727/2007 põhjenduses 6 nimetatakse „ühel kitsel veiste spongioosse entsefalopaatia (BSE) avastamist 2005. aastal ja kolme ebahari-likku TSE juhtumit lammastel, mille puhul ei saanud BSE-d välistada". Kohtuistungil täpsustas komisjon, et nimetatud kolme juhtumit alles analüüsitakse ja et hetkel ei ole võimalik mingeid lõplikke järeldusi teha.

111 Komisjon esitas ka EFSA 25. jaanuari 2007. aasta arvamuse, milles hinnatakse riski-määraks 0,3/0,5 BSE juhtu 10 000 tapetud looma kohta, seda ainult lammaste puhul. Nagu hageja õigesti rõhutab, tuleb selle hinnangu õige ulatuse mõõtmiseks seda vaadelda kogu ühenduse lammastearvu suhtes, mis on hageja hinnangul 67 miljonit isendit.

112 Igal juhul tuleb märkida, et riski, mida kujutab inimese tervisele väikemäletsejalistel esinev BSE, tunnistatakse selgelt VII lisa A peatüki punkti 2.3 alapunktis a, mis näeb ette TSE kinnitamise korral lambal või kitsel ja kui BSE-d ei saa välistada, kõikide põllumajandusettevõttes olevate lammaste ja kitsede ning haiguskinnitusega looma vanemate, kui neid on võimalik tuvastada, ja haiguskinnitusega emaslooma viimaste järeltulijate tapmise ja täieliku hävitamise.

113 Komisjon rõhutab lõpuks, et TSE-ga nakatatud loomade liha tarbimiseks ringlusse lubamise risk ei ole uus, sest see oli olemas juba enne määruse nr 727/2007 vastuvõtmist, ja et seda on riskijuhtimises arvesse võetud.

114 Lisaks sellele, et see märkus räägib vastu kostja enda kinnitusele, et Prantsuse ametiasutuste seisukoht on püüda kehtestada „nullrisk" ettevaatuspõhimõtte kohaldamises, näib et, määruse nr 727/2007 vastuvõtmisele eelnenud olukorda ei saa inimeste tervisele kaasneva riski poolest võrrelda olukorraga pärast vaidlustatud sätete kohaldamist.

115 Tuleb nimelt märkida, et lisaks asjaolule, et määruses nr 270/2002 ette nähtud lammaste ja kitsede järelevalve programm ei ole olemuselt süstemaatiline, ja võimalusele kasutada inimtoiduks geneetiliselt resistentsete loomade liha ja nendest valmistatud tooteid, viiakse turule kõik nende loomade liha ja tooted, kes on pärit TSE-sse nakatunud karjadest ja on tundliku genotüübi kandjad ning kes oleks enne määrusega nr 727/2007 kehtestatud süsteemi kehtinud süsteemis tapetud ja hävitatud.

116 Kokkuvõttes näib, et hageja väide, mille kohaselt vaidlustatud sätted ei võimalda piiritleda riski, mida TSE-d kujutavad inimeste tervisele, ja võivad koguni seda suurendada, ei ole vähemalt esmapilgul alusetu. Nendel tingimustel õigustab väide, mis tuleneb ettevaatuspõhimõtte rikkumisest põhjusel, et komisjoni tegi riskijuhtimises vea, põhjalikku kontrollimist, mis on ainult põhikohtuasja arutava kohtu ülesanne.

Kiireloomulisus

Poolte argumendid

117 Hageja märgib, et ta taotleb vaidlustatud sätete kohaldamise peatamist põhjusel, et nende rakendamine võib rahvatervist tõsiselt ja korvamatult kahjustada. Ta märgib selle kohta, et alates 17. juulist 2007 võib turule viia tuvastamata jäänud TSE-dega nakatunud karja tapmisel saadud liha ja tooteid, mis ohustavad inimeste tervist.

118 Ta lisab, et kuigi kahju tekkimine ei ole kindel, on kahju esinemise tõenäolisus piisav selleks, et oleks õigustatud taotletud ajutiste meetmete kehtestamine.

119 Komisjon märgib, et Prantsuse ametiasutused taotlevad vaidlustatud sätete kohaldamise peatamist n-ö rahvatervisele kaasneva riski tõttu, mis on tingitud nende sätete rakendamisest ja konkreetsemalt asjaolust, et mõne muu TSE-ga kui BSE nakatunud loomade liha ja tooted võidakse tarbimiseks turule viia.

120 Ta märgib, et kui jätta kõrvale asjaolu, et see olukord kehtib juba praegu, siis tuleb meelde tuletada, et tänaseni ei ole mingeid tõendeid skreipi inimesele ülekanduvuse kohta ja et erisustestid ei ole mitte üksnes usaldusväärsed, vaid kuuluvad ka terve rea meetmete hulka.

121 Seda märkides leiab komisjon, et Prantsuse ametiasutuste nimetatud tõsise ja korvamatu kahju oht on olemuselt oletuslik ning seega ei saa taotletud meetmete võtmist õigustada.

Ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku hinnang

122 Tuleb meelde tuletada, et ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärk on tagada tulevikus tehtava lõpliku otsuse täieulatuslik toime, vältimaks lünka ühenduste kohtu tagatud õiguskaitses (Euroopa Kohtu presidendi 3. mai 1996. aasta määrus kohtuasjas C-399/95 R: Saksamaa *vs*. komisjon, EKL 1996, lk I-2441, punkt 46). Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb taotluse kiireloomulisust hinnata selle järgi, kas ajutine meede on vajalik selleks, et hoida ära esialgset õiguskaitset taotleval poolel tõsise ja korvamatu kahju tekkimine (Euroopa Kohtu presidendi 18. novembri 1999. aasta määrus kohtuasjas C-329/99 P(R): Pfizer Animal Health *vs*. nõukogu, EKL 1999, lk I-8343, punkt 94).

123 Pool, kes tugineb tõsise ja korvamatu kahju tekkimisele, peab sellist kahju tõendama. Kuigi siinkohal ei nõuta, et kahju vältimatus on tõendatud absoluutse kindlusega, ja piisab, kui kahju tekkimist saab piisava tõenäosusega ette näha, tuleb hagejal ikkagi tõendada asjaolusid, mis annavad alust arvata, et kahju tekib (Euroopa Kohtu 29. juuni 1993. aasta määrus kohtuasjas C-280/93 R: Saksamaa *vs*. nõukogu, EKL 1993, lk I-3667, punkt 34, ja Euroopa Kohtu presidendi 17. juuli 2001. aasta määrus kohtuasjas C-180/01 P-R: komisjon *vs*. NALOO, EKL 2001, lk I-5737, punkt 53).

124 Käesoleval juhul taotlevad Prantsuse ametiasutused, kes vastutavad rahvatervise kaitsega seotud üldise huvi eest, vaidlustatud sätete kohaldamise peatamist põhjusel, et nende rakendamine seab ohtu inimeste tervise.

125 Nagu väidab hageja, ilma et komisjon talle vastu vaidleks, tuleb eelnimetatud olukorda hinnata väikemäletsejaliseliste liha ühendusesiseste voogude tähtsuse seisukohast.

126 Selles suhtes on teada, et alates 17. juulist 2007 ja kogu Euroopa territooriumil võib inimtoiduks tappa lambaid, sealhulgas tundliku genotüübi kandjatest loomi, ja kitsi, kes on pärit karjast, kus on tuvastatud TSE juhtum.

127 Konkreetselt käesolevas kohtuasjas tuleb kiireloomulisuse hindamisel arvesse võtta asjaolu, et paistab, et hageja esitatud faktilised ja õiguslikud argumendid *fumus boni iuris*'e põhjenduseks on ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku käsutuses olevaid andmeid arvestades tõsised.

128 Seega tuleb asuda seisukohale, et alates 17. juulist 2007 on võimalik, et TSE-ga nakatunud loomade liha või nendest valmistatud tooteid on kasutatud inimtoiduks.

129 Tuleb märkida, et kaks sõltumatut eriasutust on hiljuti järeldanud, et kuigi ei ole tõendatud epidemioloogilist või molekulaarset seost klassikalise või ebatüüpilise skreipi ja inimese TSE-de vahel ning et BSE nakkuse tekitaja on ainus zoonoosina

tuvastatud TSE nakkuse tekitaja, ei ole loomsete TSE-de mitmekesisuse tõttu teiste loomsete TSE-de inimesele ülekandumist täna võimalik välistada. Nendel asjaoludel kujutab muude TSE-dega peale BSE nakatunud loomade liha ja nendest valmistatud toodete tarbimine inimeste tervisele potentsiaalset ohtu.

130 Nende kahe asutuse avaldatud arvamused väljendavad ühtlasi reaalset teaduslikku ebakindlust selle erisustesti usaldusväärsuse suhtes, mis on mõeldud BSE eristamiseks skreipist. Nimelt kujutab BSE-ga nakatunud looma liha ja temast valmistatud toodete tarbimine inimesele reaalset ohtu.

131 Kuigi, nagu rõhutab komisjon, TSE-ga nakatunud loomade liha ja nendest valmistatud toodete turuleviimisest tingitud risk rahvatervisele oli olemas juba enne vaidlustatud sätete vastuvõtmist, on see risk pärast nende sätete jõustumist objektiivselt suurenenud põhjusel, et turule on viidud kogu liha ja tooted, mis on saadud TSE-ga nakatunud karjadest pärit loomadest, kes oleks määrusega nr 727/2007 kehtestatud süsteemile eelnenud süsteemis tapetud ja hävitatud.

132 Tuleb tähelepanu juhtida sellele, et AFSSA märgib 13. juuni 2007. aasta arvamuses ainult ulatuse kindlaksmääramiseks antud hinnangus, et vaidlustatud sätete rakendamise tulemusel kasutati 2006. aastal inimtoiduks vähemalt 1000 Prantsusmaalt pärit lihakeha, mis sisaldasid olulises koguses nakkusekandjaid.

133 Nendel asjaoludel tuleb järeldada, et kiireloomulisuse tingimus on käesoleval juhul täidetud.

Huvide kaalumine

Poolte argumendid

134 Hageja tuletab meelde, et kuigi praeguste õigusnormide säilitamisega kaasnevad kulud, ei ole need rahvatervise tähtsust arvestades ülemäärased, samas kui vaidlustatud sätete rakendamine võib tekitada inimeste tervisele tõsist ja korvamatut kahju.

135 Kohtupraktikast tuleneb, et kõnealuste huvide kaalumise tulemusena võib üksnes tunnistada, et inimeste tervise kaitsmine on majanduslike kaalutluste suhtes ülimuslik, kui tegemist on sellise ohuga elule, mida ei saa teaduslike teadmiste praeguses seisus kuidagi välistada (Euroopa Kohtu 12. juuli 1996. aasta määrus kohtuasjas C-180/96 R: Ühendkuningriik *vs*. komisjon, EKL 1996, lk I-3903, punktid 90–93).

136 Hageja lisab, et isegi kui põhikohtuasja arutav kohus vaidlustatud sätted tühistab, ei võimaldaks see enam muuta olukorda, mille oleks põhjustanud nende sätete kohene kohaldamine.

137 Järelikult leiab hageja, et huvide kaalumine õigustab vaidlustatud sätete kohaldamise peatamist.

138 Komisjon vaidlustab hageja väited potentsiaalselt ohtliku liha ja toodete inimtoiduks kasutamise kohta ja väidab, et kogu karja – peale resistentsete loomade – tapmise ja

hävitamise kohustuse säilitamine ei ole teaduse arengut arvestades enam õigustatud ning see oleks proportsionaalsuse põhimõttega vastuolus.

139 Ta leiab, et määruse nr 999/2001 uued sätted annavad põllumajandusettevõtjatele suurema vabaduse, seadmata praegust tarbija tervisekaitse taset ohtu ja et nendel asjaoludel toetab kõnealuste huvide kaalumine ilmselgelt vaidlustatud meetmete kohaldamist.

Ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku hinnang

140 Kui ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik kaalub ajutiste meetmete taotluse raames kõnealuseid eri huve, peab ta kindlaks määrama, kas vaidlusaluse akti tühistamine põhikohtuasja arutavas kohtus võimaldaks muuta akti kohesest kohaldamisest tulenevat olukorda, ja vastupidi, kas selle akti kohaldamise peatamine võib takistada selle täielikku õigusmõju juhul, kui põhikohtuasja hagi jäetakse rahuldamata (eespool punktis 59 viidatud kohtumäärus komisjon *vs*. Atlantic Container Line jt, punkt 50, ja eespool punktis 135 viidatud kohtumäärus Ühendkuningriik *vs*. komisjon, punkt 89).

141 Siinkohal tuleb meenutada, et põhimõtteliselt tuleb rahvatervise kaitsega seotud nõudeid pidada vaieldamatult majanduslike kaalutluste suhtes ülimuslikuks (vt Esimese Astme Kohtu presidendi 30. juuni 1999. aasta määrus kohtuasjas T-70/99 R: Alpharma *vs*. nõukogu, EKL 1999, lk II-2027, punkt 152 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellest tuleneb, et kui viidatakse tõsisele ohule rahvatervisele, otsustab ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik huvide kaalumisel oma formaalsele sõltumatusele vaatamata peaaegu vältimatult rahvatervise kaitse kasuks (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu presidendi 11. aprilli 2003. aasta määrus kohtuasjas T-392/02 R: Solvay Pharmaceuticals *vs*. nõukogu, EKL 2003, lk II-1825, punkt 122).

142 Komisjon ei esita oma menetlusdokumentides majanduslikke kaalutlusi hageja esitatud kehtivuse peatamise taotluse vastu, vaid väidab taas, et ta tõendas, et vaidlustatud sätete rakendamise tagajärjel ei kasutata potentsiaalselt ohtlikku liha ja tooteid inimtoiduks ning et kogu karja tapmise ja hävitamise kohustuse säilitamine oleks teaduslike teadmiste praeguse seisu juures ebaproportsionaalne.

143 Tuleb siiski meelde tuletada, et hageja esitatud faktilised ja õiguslikud argumendid *fumus boni iuris*'e põhimõtte põhjenduseks paistavad ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku käsutuses olevate andmete seisukohast kindlad ja et eespool on järeldatud, et esineb inimeste tervisele tõsise ja korvamatu kahju tekitamise tõsikindel oht.

144 Nagu hageja õigesti märgib, ei takista vaidlustatud sätete kehtivuse peatamine nende sätete täielikku õigusmõju, kui põhikohtuasja hagi jäetakse rahuldamata, sest see tähendaks ainult selle mõju ajalist edasilükkamist. Seevastu on vaidlustatud sätete tegeliku ja kohese kohaldamise tagajärjeks potentsiaalselt ohtliku liha ja toodete turuleviimine ja võimalik tarbijate nakatamine – olukord, mida vaidlustatud sätete tühistamine põhikohtuasja arutava kohtu poolt heastada ei saaks.

145 Põhjenduse kohta, et põllumajandusettevõtjatele jäetakse suurem vabadus, täpsustas komisjon kohtuistungil, et ettevõtetel on suuri raskusi oma karja resistentsete loomadega taastamisel ja et tervisekaitsemeetmete leevendamine vaidlustatud sätetega võimaldas praktikas tagada, et loomakasvatajad täidavad paremini kliinilistest juhtudest teatamise kohustust ja ennetavad nii tõhusalt „pääsemisriski".

146 Tuleb siiski märkida, et komisjon ise rõhutab, et võimalusega jätta loomad alles sellisesse põllumajandusettevõttesse, kus on tuvastatud TSE juhtum, kaasneb tugevdatud järelevalve kahe aasta vältel, mis on kindlasti põllumajandusettevõtjale raske kohustus ja mis ei saa *a priori* „pääsemisriski" tõhusalt ennetada.

147 Komisjoni selliselt esitatud puhtoletuslik eelis ei kaalu üles tõsist kahju, mida võib vaidlustatud sätete tegelik ja kohene kohaldamine inimeste tervisele tekitada ja mida ei saaks enam heastada juhul, kui põhikohtuasja hagi hiljem rahuldatakse.

148 Huvide kaalumisel ei saa seega otsustada kohaldamise peatamise meetme tagasilükkamise kasuks, nagu nõuab komisjon.

149 Kokkuvõttes, kuna tingimused vaidlustatud sätete kohaldamise peatamiseks on täidetud, tuleb hageja nõue rahuldada.

150 Komisjon leiab, et ühte Prantsuse ametiasutuste vaidlustatud meetmetest, nimelt tugevdatud järelevalve piiramist kahele aastale, kohaldatakse tegelikult alles kahe aasta pärast ja seega ei ole mingit põhjust seda peatada.

151 Tuleb siiski märkida, et meede jätta loomad alles põllumajandusettevõttes, kus on tuvastatud TSE juhtum, koos keeluga viia loomi välja teise loomakasvatusse kahe aasta jooksul pärast viimase TSE juhtumi kinnitamist, nagu on ette nähtud VII lisa A peatüki punkt 2.3 alapunkti b alapunktis iii ja punktis 4, on täielikult kohaldatav alates 17. juulist 2007. Arvestades asjaolu, et neid loomi võidakse selle kahe aasta jooksul tapamajja viia ja nende lihakehi inimtoiduks kasutada, ja ebakindlust põhikohtuasja kestuse suhtes, tuleb määruse nr 727/2007 lisa punkti 3 kohaldamine peatada kuni põhikohtuasjas otsuse tegemiseni osas, millega lisatakse VII lisa A peatükki mitte ainult punkti 2.3 alapunkt d, vaid ka punkti 2.3 alapunkti b alapunkt iii ja punkt 4.

Esitatud põhjendustest lähtudes

AJUTISTE MEETMETE KOHALDAMISE ÜLE OTSUSTAV KOHTUNIK

määrab:

1. Komisjoni 26. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 727/2007, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) I, III, VII ja X lisa, lisa punkti 3 kohaldamine peatatakse kuni põhikohtuasjas otsuse tegemiseni osas, millega lisatakse 22. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 999/2001 VII lisa A peatükki punkti 2.3 alapunkti b alapunkt iii, punkti 2.3 alapunkt d ja punkt 4.

2. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

28. septembril 2007 Luxembourgis.

Kohtusekretär	Kohtunik
E. Coulon	M. Vilaras